

НА
ЗЛАМАНИХ
КРИЛАХ

HOW
TO WALK
AWAY

Katherine Center

НА
ЗЛАМАНИХ
КРИЛАХ
Кетрін Сентер

Харків

2021

*Присвячується моїй мамі, Деборі Детерінг, —
моєму особистому супергерою.
А також на спомин про її брата, мого дядька,
Германа Детерінга,
який у наших серцях — назавжди*

Вдячне слово

Щоб написати цю книжку, мені довелося вивчити багато інформації, і я дуже вдячна всім людям, які допомогли мені з цим упоратись. Обіймаю друзів, які познайомили мене з експертами, котрі відповіли на масу моїх запитань: Вікі й Тоні Естрера, Дженніфер Гамільтон, Ів Лапін, Марк Пог і Дж.Дж. Спедейл.

Велика подяка всім медичним працівникам, які знайшли час і допомогли мені дослідити лікування Марґарет. Доктор Даррелл Гансон, запросивши мене на каву, розповів про травму, яка мала б бути в Марґарет, детально описав хірургічне лікування й одужання, а також навчив мене слова *iliopsoas* (клубово-поперековий м'яз). Доктор Форрест Рот описав мені лікування опіків і пересадку шкіри. Роберт Маннінг, фізіотерапевт, люб'язно витратив ранок, щоб показати мені відділення інтенсивної терапії і тренажерну залу в Г'юстонській методистській лікарні. Росс ЛаБов і хлопці з компанії «Project Walk» у Г'юстоні дозволили мені провести з ними цілий день і дізнатися про всі креативні й надихущі способи, завдяки яким вони допомагають людям видужувати.

Щиро дякую Джеффові Скотту й Веслі Бранчу, які люб'язно погодилися поділитися зі мною своїми історіями про травму спинного мозку й докладно описали реалії свого подальшого життя. Я також рада, що мені вдалося знайти дві чесні й натхненні розповіді про життя з травмами спинного мозку:

книжки Марка Голла «Через вулицю від пекла» («Across the Street from Hell») та Памели Генлін «Иди, не біжи» («Walk, Don't Run»). Доброчинний фонд Крістофера і Дейни Ріф також мені неабияк допоміг.

Величезна подяка Моллі Гордон, яка познайомила мене зі своїм батьком, Аланом Гордоном, який люб'язно узяв мене в політ на своїй «сесні», звозив мене до Галвестона й назад і навіть дав трохи «покермувати» літаком. А потім, коли ми вже безпечно приземлилися, описав мені найкращий спосіб розбити той літак. Дякую також Джону Маріно, який, запросивши мене на каву, розповів свою жажливу, але подеколи й смішну історію виживання в авіатрощі.

Хочу переказати вітання і подяку своєму другові Семові Ніколсу за вечір у ресторані «Cherry Blossom» міста Фішкілл (штат Нью-Йорк, США), коли він мало не помер, заклавшись з'їсти цілу кульку васабі.

Протягом багатьох років мене надихала стійкість подруги моєї мами Жан Маєрс, яка разом зі своїм чоловіком після смерті їхнього маленького сина Джона Марка від раку заснувала літній табір для дітей з особливими потребами. Табір «Надія» в цьому романі — його продуманий і химерний дизайн, а ще його рішучість привносити радість у боротьбу людей — був нав'язний «Табором Джона Марка».

Я також маю подякувати друзям, які підтримували мене, обговорювали зі мною книжки й доклали чималих зусиль, щоб допомогти мені написати цей роман, а потім виступали з відгуками про нього: Брене Браун і Стіву Еллі, Крісу й Конні Сегер, Дженні Лоусон, Шеріл Рапп, Вікі Вайт, Фей Робесон, Ендрю та Кетрін Вебер, Брайн Ларсен, Марії Зерр, Трейсі Песікофф і Дейлові Ендрюсу. А також дякую моїй веселій родині за те, що завжди так переймалася тим, що я роблю: Біллу Панніллу й Моллі Гаммонд, Шеллі та Метту Штейн (і Яззі), Ліззі й Скотту Флетчер, а також Елу та Інґрід Сентер.

Моя дивовижна мама, Дебора Детерінг, і мій чоловік, рок-зірка Гордон Сентер, як завжди, набирають мільйон балів за готовність допомагати їй за самовідданість під час моєї роботи над книжкою. (Особлива подяка Гордону за чудове володіння французькою мовою і за підказану фразу: «В мене розірвало окоороки»). Мої діти, Анна й Томас, також дістають мільйон балів. Просто за те, що вони такі милі та веселі.

Також дякую всім людям у видавництві «St. Martin's Press», які підтримали цю книжку і з якими було так добре працювати.

Її останнє, але не менш важливе: щиросерда подяка моїй агентці, Хелен Брайтвізер, яка вже з добрий десяток років захищає і підтримує мене. А також моїй редакторці, Джен Ендерлін, якій я ніколи не зможу віддячити за те, що вона працює зі мною. Мою вдячність вам неможливо передати словами.

Життя одне, і воно просто триває.

Веслі Бранч

Яких тільки щасливих кінців не буває.

Ів Лопін

Розділ 1

Найзлішою іронією стосовно того вечора було те, що я завжди боялася літати.

Завжди. Тільки-но досягла віку, коли вже могла про таке думати.

Це було якесь безглуздя. Навіть зухвалість. Ну чого ото дертися в небо, коли сила тяжіння міцно тримає тебе на землі?

Пам'ятаю, коли я ще вчилася в середній школі, батьки якось повезли нас зі старшою сестрою Кітті на Гаваї. Думка про політ жахала мене відтоді, як вони про нього сказали, і ще довго після повернення додому. Вислів «полетіти на Гаваї» трансформувався в моєму мозку на «потонути в океані». За тиждень до подорожі я зловила себе на обдумуванні стратегій виживання. Якось уночі, вимкнувши світло, я нишком пробралась у кімнату Кітті й залізла до неї в ліжко.

Я вчилася в дев'ятому класі, вона — у випускному, тож її слово важило чимало.

— То який буде план? — вимогливо спитала я.

Сестра лежала, напівзарившись обличчям у подушку.

— План чого?

— План порятунку, коли літак упаде.

Кітті розплющила одне око.

— Куди впаде?

— В океан. Дорогою на Гаваї.

На якусь хвилю наші погляди зустрілися.

— Нічого такого не станеться.

— У мене лихі передчуття, — промовила я.

— Гляди, бо ще зурочиш нас.

— Це не жарти. Нам потрібна стратегія виживання.

Сестра простягла руку й легенько поскубла мою гривку.

— Немає ніякої стратегії виживання.

— Має бути.

— Ні. — Вона похитала головою. — Бо якщо ми не розіб'ємося, то він нам не знадобиться. А якщо розіб'ємося... —

Кітті промовчала, щоб я вхопила її думку.

— То він нам не знадобиться?

Кивок.

— Ми просто помремо. — І вона клацнула пальцями.

— Ти так легко про це говориш.

— Помирати *легко*. *Не померти* — ось що важко.

— Що ж, може, ти й маєш рацію.

Сестра заплющила очі.

— Недарма ж я мозок сім'ї.

— А я гадала, що мозок — це я, — сказала я, легенько штовхнувши її ліктем.

Вона посунулась.

— Ти ж знаєш, що ти — красуня.

Неймовірно, але ми пережили ту мандрівку.

Потім, так само не ймучи цьому віри, я пережила ще багато подорожей, і найгірше, що мене під час них спіткало, це турбулентність. Я перечитала чимало статистики, яка запевняла, що літак — найбезпечніший засіб пересування порівняно з автомобілями, потягами й повітряними кулями. Яюсь я навіть стажувалася в офісі поряд із міжнародним аеропортом, спостерігаючи, як літаки любісінько собі злітали й сідали цілими днями. Мені вже давно слід було подолати свої страхи.

Та я ніяк не могла позбутися відчуття того, що слова «літати» й «розбиватися» — синоніми.

А тепер, по стількох роках, я зустрічалася — ще й дуже серйозно — із хлопцем, який ось-ось мав здобути ліцензію пілота. Насправді серйозність наших зустрічей була такою, що саме тієї суботи, коли ми зібралися поїхати кудись, щоб відсвяткувати мою нову, ще-не-зовсім-але-майже-офіційну, омріяну роботу, мене переслідувало відчуття, що він також ось-ось мав зробити мені пропозицію про одруження. Ну просто будь-якої миті.

Саме тому я й убралася в чорний сарафан без бретельок.

Якби ж то мені вистачило розуму пометикувати над цим, то я пригальмувала б і тверезо запитала себе: а як так виходить, що цей неймовірно гожий і чарівний Чарльз Філіп Данбар, стовідсотково ідеальний для мене, хоч із якого боку глянь, попри все те ще й такий завзятий любитель повітряних мандрів? Про те, щоб літати, він узагалі не роздумував, так само як і про інші жахіття, типу пірнати з аква-лангом чи стрибати прив'язаному за ноги еластичним канатом. Він мав уроджену віру в порядок Всесвіту й у фізичні закони, а також у право людства гнути ті закони через коліно на свій розсуд.

Що ж до мене, то я завжди підозрювала, що хаос сильніший від порядку. Коли йшлося про Людину проти Природи, я завжди ставила на Природу.

— Ти просто не уважно слухала на уроках природознавства. — Чіп завжди так висловлювався, наче я була якимось недоуком.

Може, й так. Та це не означало, що я не мала рації.

Чіп був упевнений, що його вправління в пілотуванні з часом вилікує всі мої страхи. Він не сумнівався: його приголомшливість і натхнення не залишать мені іншого вибору, хіба що розслабитись і насолоджуватися цим.

Стосовно цього кожен з нас лишився при своїй думці.

— Я ніколи з тобою не полечу, — оголосила я перед його першим уроком.

— Це ти зараз так міркуєш, але настане день, коли ти благатимеш, щоб я взяв тебе туди із собою.

Я похитала головою, мовляв, ні.

— Я не велика любителька благати.

— Поки що.

Й ось тепер ліцензія пілота майже була в його руках. Чіп виконав самостійний політ, а також самостійний маршрутний політ. Він налітав удвічі більше годин, ніж вимагали, просто щоб більше потренуватися. Що ще залишилось? Його контрольний політ, коли поряд із ним буде досвідчений пілот, який ставитиме його в «стресові ситуації».

— Не розповідай мені про них, — попросила я.

Утім, він таки розповів.

— Це коли навмисне вимикають двигун і ти маєш самостійно вибиратися з такої халепи, — не вгавав Чіп, задоволено уявляючи собі, як він вправно долає цю перешкоду. — Або коли випадає сідати на маленькому полі, де недостатньо місця. І звичайно ж: нічний політ.

Контрольний політ мав відбутися наступного тижня. Чіп упорається. Він був із тих людей, які стають іще спокійнішими, коли все навколо летить шкереберть. Із нього вийде чудовий пілот. І я буду абсолютно щаслива, якщо він літатиме так, як йому схочеться. Без мене.

Та спершу ми збиралися заручитися — принаймні я на це сподівалась. Можливо, сьогодні. На День святого Валентина.

Не можу точно сказати, звідки я це знала. Просто весь день я це відчувала, як ото відчуваєш, що ось-ось задощить. І коли я пристібалася паском безпеки поряд із Чіпом у його джипі, то вже не сумнівалася.

Я давно знала Чіпа. Ми зустрічалися три роки. Я знала всі його улюблені примовки, кожен вигин його тіла. Я знала, коли він сміявся нещиро та коли забивав мені баки. За якусь мить я могла визначити, сподобалась йому людина чи ні. І звісно ж, я знала, коли він щось приховував, особливо те, що його хвилювало. І хоч здавалося, що це побачення було точнісінько таким, як і всі інші наші побачення, я просто знала: має статися щось неймовірне.

Я подумала, що він повезе мене у той італійський ресторан із мерехтливими гірляндами, куди ми їздили на наше перше побачення. Та замість їхати в центр Чіп звернув на автостраду й натиснув на газ.

Дах на джипі було знято. Я притримувала волосся руками.

— Куди ми їдемо? — гукнула я.

Чіп гукнув у відповідь:

— Це сюрприз!

Після таких слів мені похололо в животі. Знову ж таки, я вгадувала наміри Чіпа ще до того, як він їх виголошував. Була у нас така особливість. Я занадто добре його читала. Він не віз мене вечеряти. Він віз мене в аеропорт.

Хвилини через двадцять ми залишили місто Остін далеко позаду. Чіп зупинився біля ангара на приватному аеродромі серед якогось дикого пустирища.

Я роззирнулася довкола.

— Це, мабуть, якийсь жарт.

Він схилився до мене.

— Ти здивована?

— І так, і ні.

— Ну, придурился. Хоч разочок. Мені так кортить тебе здивувати.

— Гаразд. Я в шоці. Тремчу від жаху.

— Аж так дуже не треба.

Чіп підійшов до дверцят з мого боку, узяв мене за руку, а потім несподівано сіпнув і, аж зігнувшись, підступно потяг мене за собою кудись у дальній кінець ангара.

Я йшла за ним у стані якогось когнітивного дисонансу — точно знаючи, що він робить, і водночас чітко себе запевняючи, що він просто не може цього робити.

— Ти мене потайки сюди тягнеш? — прошепотіла я.

— Усе гаразд. Мій друг Ділан так само зробив це разом зі своєю дівчиною минулого тижня.

Я сіпнула, намагаючись вирватися.

— Чіпе! Я не можу!

— Звісно, що можеш.

— Це що, незаконно?

— Я просто хочу показати тобі свій літак.

— Це не твій літак, хлопче.

— Усе одно що мій.

Мені зовсім не хотілося дивитись на його літак. Абсолютно. Мені хотілося вина, і закусок, і свічок. Я майже здобула роботу своєї мрії! Я воліла святкувати. Я була налаштована насолоджуватись, а не катуватися.

— Невже ми не можемо просто повечеряти?

Він заозирався, потім повернувся до мене.

— Повечеряти може *будь-хто*.

— Я залюбки готова бути будь-ким.

— А я — ні.

Потім, рішуче пересмикнувши плечима, мовляв, шлях вільний, Чіп витяг мене на летовище й зупинився перед маленькою білою «сессною». Це був саме такий літак, яким його зазвичай зображували на картинках: крила вгорі, фюзеляж унизу, на носі маленький пропелер. Іще й доволі патріотичний — із червоними, білими й синіми смугами.

— Симпатичний, — промовила я, кивнувши, типу: «Чудово. Питання закрито».

Однак Чіп узяв мене за плечі й повернув обличчям до кабіни.

Я відступила на крок.

— Що ти робиш?

— Ну ж бо, покатаймося.

— Я боюся літати. Пам'ятаєш?

— Час подолати це.

— Мене знудить. Мене захитає.

— Тільки не зі мною. Тобі нічого не загрожує.

— Річ не в тобі. Річ у польоті.

— Тобі просто потрібен правильний пілот.

Я хитала головою — напівнедовіриливо, напівзаперечливо.

— У тебе навіть немає ліцензії.

— Можна вважати, що в мене вже є ліцензія. Я виконав усе, що для неї вимагають.

— Але ще не склав іспит.

— Так іспит для того й улаштовують, щоб подивитися, що ти вже вивчив.

— Чіпе! Ні.

— Маргарет! Так. І негайно, поки нас не спіймали.

Сила його натиску відчувалася майже фізично, я ніби опиралася навальному вітру. Чіп хотів це зробити. Він хотів, щоб я це зробила — довела, що довіряю йому, що вірю в нього. Це не було якимось іспитом, проте я таки могла зазнати тут невдачі.

А я не була людиною, що зазнавала невдач.

Я була людиною, яка *блискуче* все долала.

У мене було таке відчуття, ніби настав якийсь важливий момент. Він раптом надав метафоричного сенсу хоробрості, довірі й авантюризму — немов висвітлюючи суть того, ким я була і як збиралася прожити решту свого життя. Й ось уже здавалося, що, відмовляючись тієї миті від польоту, я ніби назавжди відмовлялася від будь-яких можливостей. Невже я готова дозволити якимсь мізерним статистичним ризикам знищити в мені щонайменший паросток хоробрості? Невже

я не здатна гідно відповісти на цей виклик? Невже я дозволю, щоб страх зробив із мене *нікчому*?

Не впевнена, що я мала вибір. Чіп був Чіпом. Він був моїм ідеальним чоловіком, і так я його й сприймала, відколи його батьки оселилися по сусідству з моїми батьками ще тоді, коли ми обоє вчилися в коледжі. Наші матері стали найкращими подругами-сусідками, частенько збиралися на задньому подвір'ї, попивали винце й гомоніли, але Чіпа я бачила тільки на канікулах. Зазвичай улітку батько доручав йому стригти газон, а я стояла біля нашого вікна й дивилася. Якось мама змусила мене винести йому пляшку води, і він одним махом вихилив її всю. Я й досі бачу цю сцену, ніби в уповільненій зйомці.

Та насправді я його зовсім не знала, аж поки ми обоє випадково не опинилися разом у бізнес-школі вдома в Остіні. Я була керівником нашої навчальної групи, а він працював під моєю орудою, що позитивно на нього вплинуло.

Ось так ми й закохались одне в одного.

Я одружилася б з ним іще того першого вечора, коли ми поцілувалися, якби він мені запропонував. Такий то був хлопець. Високий, чисто виголений, білявий, американець до нутра кісток, цілеспрямований, упевнений. А ще мрійливий. Ніхто не міг йому ні в чому відмовити. Як же ж мені пощастило, що ми разом, думала я, все вимальовуючи вензельними карлючками «Маргарет Данбар» де треба та де й не треба. Якось я погуглила собачі породи, добираючи нашого майбутнього домашнього улюбленця. А іншим разом, от не повірите, роблячи закупи на сайті «Гоум Депо», узяла та й клацнула мимохіть маленьке віконце з планками штахетника. Просто щоб глянути, скільки вони коштують.

Аж ось ми обоє закінчили навчання, здобувши щойно ступені MBA, і вже готові були розпочати трудову кар'єру: Чіп як фінансовий аналітик початкового рівня в інвестиційному банку — робота, яку він знайшов завдяки батьковому товарише-

ві, а я — як менеджерка з розвитку бізнесу в нафтогазовій компанії під назвою «Сімтекс Петролеум». Його праця була чудова, але моя — набагато краща, і я думала, як це великодушно й мило з його боку, що він так радів за мене.

Правду кажучи, у мене навіть не було відповідної кваліфікації для цієї нової роботи. Вона потребувала «п'ятирічного досвіду роботи в секторі», «глибоких знань у веденні торгів за комерційними контрактами», а також реального «міжнародного досвіду» — і цього всього в мене не було. Проте мій викладач із бізнес-школи наважився на ризик, замовивши за мене слівце через свого друга і написавши приголомшливого рекомендаційного листа, де я фігурувала як «надзвичайно енергійна людина, здатна мислити перспективно й знаходити розв'язки проблем, чудовий комунікатор і командний гравець із сильною діловою та фінансовою хваткою».

Я розсміялася, коли викладач показав мені перелік вимог до вакансії.

— У мене й близько немає такої кваліфікації.

— Люди постійно дістають роботу, для якої в них немає кваліфікації.

Я втупилась у той перелік.

— Вони вимагають «доведену стратегічну й високорівневу взаємодію з логістичною системою».

— Ти — безумовний фаворит.

— Я — посміховисько.

— Просто зараз ти міркуєш, як дівчина.

— Так я і є дівчина.

— Доведеться це виправити.

Я глянула на нього.

— Коли підеш на цю співбесіду, я хочу, щоб ти вдала з себе чоловіка.

Я замружилась.

— Вдала з себе чоловіка?

— Такого *крутого* мужика, — підтвердив він. — Не просто кваліфікованого, а суперкваліфікованого.

Я похитала головою.

— Кваліфікація, — заявив викладач, — ніщо порівняно з упевненістю.

— Ну, якщо ви так кажете, — промовила я. Хоч ані на грам у це не вірила.

Того дня я пішла на співбесіду, анітрохи не сумніваючись, що мене візьмуть на кпини. Одначе все робила так, як викладач мені велів. Я аж із шкури пнулася, так прикидалась, і все щоб довести, що він помилявся.

А вони взяли й запропонували мені ту роботу. Ну, принаймні, коли хлопець із відділу кадрів провів мене до вестибюля, то сказав, доторкнувшись до мого плеча:

— Поки що не офіційно, але ви її маєте.

Моя початкова зарплатня мусила перевищувати зарплатню Чіпа на п'ятдесят тисяч, але мати порадила мені не говорити йому про це. Головне було те, що ми починали своє життя. Усе ставало на свої місця.

І тут, на цьому летовищі, мені не хотілося бути тим єдиним складником, який псував би усю картину.

Чіп стиснув мої долоні.

— Ти ж мені довіряєш, правда?

— Так.

Начебто.

І тоді він рвучко пригорнув мене й поцілував — по-чоловічому, рішуче, палким поцілунком типу «все-це-може-бути-твоїм», виробляючи в моєму роті своїм язиком щось таке, що він, очевидно, вважав ефектним і еротичним, але що я (зважаючи на те, як суцільний жах перед тим, що я ось-ось готова була зробити, вихолодив мою кров) не годна була відчутти.

Потім він лягнув мене по заду:

— Залазь.

Що я можу сказати? Так я й вчинила.

Та запевняю вас, долоні в мене були такі самі крижані, як і кров.

Застібаючи плечовий пасок, я суворо себе шпетила: «Усе правильно, так і треба вчинити. Зрештою, хіба не про кохання йдеться в цьому випадку?» Сказати *«так»* не тільки тоді, коли це легко зробити, а й тоді, коли важко?

Звісно, будь-який аналітик, вартий свого ступеня, міг би легко навести протилежний аргумент: що я мала довіряти своїй інтуїції та не дозволяти, щоб Чіп змушував мене робити те, чого я не хочу. І про те, що його нехтування моїми почуттями, моїм реальним страхом на догоду власним фантазіям у стилі фільму «Найкращий стрілець» аж ніяк не свідчило про наше з ним безхмарне майбуття.

Але про це я не думала.

Я думала про політ.

І ось Чіп уже всівся поряд зі мною, пристібаючись і передаючи мені чорні навушники. Здавалося, я опинилася на американських гірках, утиснута й нерухомо зафіксована в кріслі кабінки.

Чіп одразу ввійшов у роль пілота. Він надів окуляри-авіатори й притулив мікрофон навушників дуже близько до рота, аж зачіпав його губами, і заговорив до диспетчерської вежі якоюсь специфічною мовою, що скидалась на маячню:

— Дозвіл на політ по маршруту Форт-Бенд — «сессна» Три Два Шість Танго Дельта Чарлі з інформацією Джуліет — ПВП до Техас-сіті політ три тисячі триста.

Звучало якось неприродно, наче він придурювався. Ну хто так розмовляє? Проте вежа так не думала. Крізь тріск у навушниках почулося:

— «Сессна» Три Два Шість Танго Дельта Чарлі — Дозвіл на політ по маршруту Форт-Бенд — уведіть код два три один чотири, виліт із частотою один два нуль точка дев'ять.

О, дідько. Це таки відбувалося.

Чіп перевіряв інструменти й циферблати, роздивився їх із виглядом професіонала. Він явно почувався невимушено. Видавався вмілим. Надійним. Мачо, безумовно. І, чорт забирай, так: суперкрутим.

— Перед тим як приїхати по тебе, я провів перевірку безпеки за контрольним списком — двічі, — сказав він. У навушниках його голос здавався хрипким, але він узяв мою руку й стиснув. — Не хотів, щоб у тебе був час передумати.

Мудро.

Утім, під ту пору я вже не мала ніяких сил. Я зробила свій вибір. На краще чи на гірше, як кажуть.

Отож Чіп звернув свою увагу на серйозніші речі.

Усе ще перебуваючи в звабливому образі пілота, він заговорив у мікрофон і видав вежі ще якийсь безглузде повідомлення, підтверджуючи, що ми чекаємо на свою чергу до злітно-посадкової смуги. Я ніколи раніше не була в кабіні літака, а цей літак, здавалося, являв собою суцільну кабіну. Позаду нас було ще два сидіння, але складалося враження, що ми сидимо в іграшковій машинці.

Перед нашим зльотом мав приземлитися якийсь літак, отож я розглядала приладову панель із усіма її кнопками, шкалами та іншими «-ометрами». Я вказала на неї:

— Вона не зависока?

Панель була вище від моєї голови. Мені майже нічого не було видно за нею.

Чіп кивнув.

— Це не те, що вести автомобіль, де важливо все бачити перед собою. У польоті більше спираєшся на покази приладів.

— І ти не дивишся в лобове скло?

— Дивлюсь, але так само дивлюся на інструменти й вимірювальні прилади. Одним оком у вікно виглядаєш, другим за показниками стежиш.

Нарешті той літак приземлився, уповільнив хід і прокотився повз нас. «*Бачиш?* — сказала я собі. — *Вони вижили*». Наш двигун збільшив оберти, Чіп знову повідомив про нас по радіо і почав натискати на педалі, вкермовуючи на позицію. Лопаті пропелера розкрутилися так швидко, що просто зникли. Літак вібрував і гуркотів. Я сиділа на своїх крижаних руках, щоб не стискати їх у кулаки.

— Тільки, будь ласка, не роби всяких там мертвих петель абощо, — попросила я.

Чіп глипнув на мене:

— Мертвих петель?

— Штопорів або переворотів. Чи чогось такого. Без очих випендрасів.

— Я й на думці не мав перед тобою викаблучуватися, — сказав Чіп.

— Певно, що ні.

— Ти ж і так знаєш, який я класний.

Я кивнула:

— Авжеж. А ще мене може знудити.

Ми рвонули вперед, набираючи швидкість. Коли відірвались од землі, я подумала, що це не так уже й відрізняється від зльоту на звичайному літаку. Може, трохи більша бовтанка. Почуваєшся трохи більше на белебні. І це трохи дужче нагадує фільм «Із Африки».

Земля пропливала під нами. Неквапом.

Чіп був зосереджений, спокійний, і було так дивно думати, що це все відбувалося з його волі. Коли ми здійнялися в повітря, він почав пояснювати всі свої дії, ніби давав мені урок. Він розповів про те, що «Сесну 172» вважали за найпопулярніший літак. Класику. Про те, що ми летітимемо на висоті дев'яност п'ятнадцять метрів. Що наша швидкість становитиме двісті один кілометр на годину і ми будемо ще прискорюватися, якщо повітря розріджуватиметься, щоб

літак не звалився в штопор. Чіп мав оглядати обрїй, пильнуючи появу інших літаків, а також слідкувати за екраном радара, щоб бути на зв'язку з диспетчерськими вежами.

Аж ось прозвучало щось тривожне: він сказав, що пальне міститься у крилах.

— Схоже на гандж конструкції, — зауважила я. — А раптом крила відвалляться? Увесь літак залле пальним.

— Крила не відвалляться, — заявив Чіп. — Такого не буває.

— А раптом *таки відвалляться*?

— Ну, а якщо вони таки відвалляться, то в літака виникнуть серйозніші проблеми, ніж купіль із пального.

Я поклала руки собі на коліна, намагаючись тримати їх так, щоб не було схоже, що їх звело судомою переляку.

Літак страшенно гуркотів — не рятували навіть навушники, — і вібрація в повітрі була сильнішою, ніж на землі, особливо коли ми пролітали під хмарою. Чіп пояснив, що хмари насправді сидять на стовпах висхідного повітря, а турбуленція відбувається, коли літак проходить крізь такі стовпи. Мені ніколи й на думку не спадало, що хмари сидять на чомусь — просто пливуть собі, та й годі, — але коли Чіп про це розповідав, то в цьому вловлювалась якась логіка. Що більше логіки було в його словах, то безпечніше я почувалася.

Він усміхнувся мені:

— Чудово, еге ж?

Мабуть.

— Чудово.

— Досі боїшся?

Так.

— Ні.

— Радієш, що полетіла?

— Радітиму ще дужче, коли ми повернемося на землю.

— Я знав, що тобі сподобається. Я знав, що ти зможеш бути хороброю, якщо постаратися.